

Rola światła i jego obecność w fotografii

W fotografii czynnik techniczny i technologiczny zawsze zajmował ważne miejsce. Rozwoju technologii oświetlenia nie można rozpatrywać abstrakcyjnie – wiązała się ona zawsze z istniejącą poziomem wytwarzania i stosowania w praktyce fotograficznej materiałów światłoczułych. W pierwszym, początkowym okresie rozwoju fotografii, mamy tu nas myśli heliografię Niepce'a, warstwa światłoczuła, którą był asfalt syryjski wymagała wielogodzinnego naświetlania bezpośrednimi promieniami słonecznymi. Wprowadzenie przez Daguerra posrebrzanej płytki pokrytej warstwą światłoczułą i zastosowanie do wywoływania obrazu utajonego par rtęci pozwoliło skrócić naświetlanie do kilku minut. Mokra płyta kolodionowa, stosowana w drugiej połowie XIX wieku i wprowadzona pod koniec tego stulecia sucha klisza bromożelatynowa przyniosły w efekcie dalsze skrócenie czasu naświetlania, a w konsekwencji wykonywanie zdjęć migawkowych.

W miarę postępu technologii wytwarzania materiałów zdjęciowych obok technicznej roli oświetlenia, czyli zapewnienia niezbędnego poziomu oświetlenia, zarysowała się jego druga funkcja – artystyczna. Światło staje się elementem kompozycji. Techniczna funkcja oświetlenia jest to taki zespół cech technicznych, jaki nadajemy obrazowi przy pomocy oświetlenia w stosunku do wymagań technicznych, którymi są jasność układu optycznego, światłoczułość i barwoczułość zastosowanego materiału zdjęciowego oraz zakres przenoszenia kontrastu. Estetyczna funkcja oświetlenia jest to taki zespół cech artystycznych, jaki poprzez użycie odpowiednich środków technicznych nadajemy obrazowi oświetleniem. Jest to zwrócenie uwagi na element znaczący w obrazie i wydobywanie atmosfery i nastroju. Właściwe połączenie koncepcji plastycznej z techniczną stroną procesu zdjęciowego przynosi korzystne efekty obrazowe.

Światło widzialne jest niewielkim wycinkiem z całego spektrum promieniowania elektromagnetycznego, zawierającym się w granicach 380 - 760 nm. Fale o długości mniejszej niż 380 nm, to promieniowanie ultrafioletowe, zaś dłuższe od 760 nm to promienie podczerwone. Każda fala z zakresu widzialnego, posiadająca ściśle określoną długość, wywołuje wrażenie tej samej barwy. Mieszanka wszystkich fal zakresu sprawia wrażenie barwy białej. Ubytek określonej części promieniowania postrzegamy jako światło barwne, o barwie dopełniającej do brakującej.

Istnieją dwa rodzaje źródeł światła, którymi posługujemy się w fotografii do oświetlenia fotografowanych scen. Mogą to być naturalne źródła światła, jak słońce i księżyc lub sztuczne źródła światła, które emitują promieniowanie widzialne. Sztucznymi źródłami światła mogą być żarówki elektryczne, lampy gazowe lub naftowe oraz świece. Większość zdjęć wykonujemy przy oświetleniu słonecznym. Jest to ciągle najtańsze i najbardziej dostępne źródło światła. Zaletą tego oświetlenia jest duża energia, wadą zależność od pory roku i stanu atmosfery.

Dla fotografa istotne są następujące cechy światła: stałość natężenia strumienia świetlnego, czyli jego niezmiennosc w czasie, spektralny skład światła, kierunek padania wiązki świetlnej oraz stopień jej koncentracji lub rozproszenia. Przy zdjęciach plenerowych wszystkie parametry światła podlegają ciągłym zmianom. Wpływa na to wysokość Słońca nad horyzontem oraz ilość światła rozproszonego w atmosferze. Dostępność oświetlenia dziennego i jego duża intensywność, pozwalające na dowolne sterowanie czasem naświetlania i przysłoną obiektywu, powoduje, że największa ilość zdjęć powstaje w tych warunkach oświetleniowych. Mimo swoich niedogodności, jest to ciągle najtańszy sposób oświetlenia.

*Autor Leonard Karpilowski
Opublikowano w portalu SwiatObrazu.pl*